

Εξώφυλλο

ISSN: 2944-9391

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ▪ ΚΥΡΙΑΚΗ 4 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2024 ▪ ΤΕΥΧΟΣ #286

ΗΠΕΙΡΟΣ:

**ΤΟ ΚΟΣΤΟΣ ΑΝΕΒΑΙΝΕΙ,
ΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ ΛΙΓΟΣΤΕΥΟΥΝ**

Η ΒΔΟΜΑΔΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ, ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

Οι πιο διαβασμένες ειδήσεις στον Τύπο Ιωαννίνων,
τη βδομάδα που πέρασε

1 Μέτσοβο: Το «Μαγικό Βουνό» πήρε προίκα 199 στρέμματα

ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΒΑΡΩΝΟΥ Μιχαήλ Τσσίτσα φιλοδοξεί και υπόσχεται να μετατρέψει το υπάρχον χιονοδρομικό κέντρο στο Καρακόλι σε «Μαγικό Βουνό» μετά τη δωρεάν παραχώρηση 199 στρεμμάτων για 25 χρόνια που αποφάσισε το Δημοτικό Συμβούλιο Μετσόβου, με ψήφους 11 υπέρ και έξι κατά.

<https://typos-i.gr/article/metsobo-magiko-boyno-phre-proika-199-stremmata>

2 150.000 ευρώ για την αγορά της οικίας Φιλίδη

Η Περιφέρεια Ηπείρου ετοιμάζεται να αγοράσει ένα σημαντικό διατηρητέο κτίριο. Αυτή τη φορά όχι στην πόλη των Ιωαννίνων, αλλά στο Καπέσοβο Ζαγορίου. Πρόκειται για την οικία Φιλίδη, η οποία βρίσκεται σε αρκετά καλή κατάσταση

<https://typos-i.gr/article/perifereia-hpeiroy-150000-eyrw-gia-thn-agera-ths-oikias-philidh>

3 Πώς το AI βλέπει τα Γιάννενα

Μια από τις πιο δημοφιλείς και πρώιμες εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης, είναι η φωτογραφική σύνθεση. Δεκάδες (αν όχι ήδη εκατοντάδες) είναι οι διαδικτυακές πλατφόρμες και εφαρμογές, όπου μπορείς να βάλεις μια αδρή περιγραφή της εικόνας που θες και η AI να στη φτιάξει, ακολουθώντας κάποιες τεχνοτροπίες κ.λπ.

<https://typos-i.gr/article/pws-blepei-ta-giannena-ai>

4 Οικονομικό Ιωαννίνων: Καταγγελία για τη ΔΑΠ

<https://typos-i.gr/article/oikonomiko-iwanninwn-kataggelia-gia-th-dap>

Ο Τύπος χρειάζεται τη στήριξή σας

Ο Τύπος Ιωαννίνων typos-i.gr, είναι ένα ανεξάρτητο, συνεταιριστικό μέσο ενημέρωσης στα Γιάννενα, με τρεις εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης.

Τίποτα από τα παραπάνω δεν είναι δεδομένο στα ΜΜΕ.

Είναι επίσης ένα μέσο ενημέρωσης που θέλει και επιδιώκει να βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στους αναγνώστες και τις αναγνώστριές του. Γιατί το αναγνωστικό κοινό είναι πάντα αυτό που τελικά έχει τον τελευταίο λόγο. Και έτσι πρέπει. Αυτό που θέλουμε, είναι προοπτικά να βασιζόμαστε αποκλειστικά στις συνδρομές των αναγνωστών και αναγνωστριών μας.

Η επιβίωση της δημοσιογραφίας, πόσο μάλλον σε τοπικό επίπεδο, δεν είναι εύκολη υπόθεση.

Με την προϋπόθεση της αλληλεπίδρασης και της συνειδητοποίησης του πραγματικού ρόλου ενός μέσου ενημέρωσης, ο «Τύπος Ιωαννίνων» ζητάει τη στήριξή σας.

Τη στήριξη του καθενός και της καθεμίας από εσάς που μας διαβάζει τόσα χρόνια και που μας εμπιστεύεται.

Κάνοντας μια συνδρομή μέσω του **Patreon**, με 5 ευρώ το μήνα, στηρίζετε την ύπαρξη του typos-i.gr και όλων των πραγμάτων που δημιουργούμε.

Από τις καθημερινές ειδήσεις και την ενημέρωση, μέχρι τις εκδόσεις, τα ντοκιμαντέρ κ.ο.κ.

Για να κάνετε τη συνδρομή, πατήστε το κόκκινο «κουμπί» στο τέλος του άρθρου ή απλά, τον εξής σύνδεσμο: https://www.patreon.com/TyposI?fan_landing=true

Μέσω του Patreon, μιας πλατφόρμας στήριξης δημιουργών περιεχομένου, θα μπορείτε να βλέπετε είτε αποκλειστικό περιεχόμενο, άρθρα που ανεβαίνουν μόνο εκεί δηλαδή και όχι δημόσια, είτε να έχετε πρόσβαση νωρίτερα σε podcasts, ψηφιακά έντυπα, είτε να συμμετέχετε σε κληρώσεις για θεάματα που γίνονται στα Γιάννενα.

Επίσης, μπορείτε εκεί να δείτε όλο το **ντοκιμαντέρ By the Lake**, για τη μουσική σκηνή των Ιωαννίνων μεταξύ 1975-1995, αλλά και να κατεβάσετε **δύο ψηφιακές εκδόσεις** του Τύπου Ιωαννίνων.

Επιπλέον, κάθε συνδρομητής-τρια θα λάβει έναν κωδικό έκπτωσης για τον επόμενο τόμο «**25+1 ρετρό ιστορίες**» που θα κυκλοφορήσει το 2024.

Ουσιαστικά, μέσω του Patreon, κάνετε μια πάγια εντολή για κάθε μήνα μέσω της τραπεζικής σας κάρτας. Δεν πρόκειται να σας ζητηθούν τραπεζικοί κωδικοί ή ο,τιδήποτε προσωπικό. Το Patreon είναι μια αναγνωρισμένη και ασφαλής πλατφόρμα στήριξης δημιουργών.

Αν έχετε πρόβλημα στην εγγραφή, μπορείτε να επικοινωνήσετε μαζί μας με mail ή στο messenger της σελίδας του Τύπου στο facebook, για πληροφορίες.

 BECOME A PATRON

ΣΙΝΕΜΑ

5 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

«Τα 400 χτυπήματα»

ΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ του Φρανσουά Τρυφώ «Τα 400 χτυπήματα» [1959] προβάλλει το καλλιτεχνικό σωματείο Ιωαννίνων «Εξαύδα» στις 5 Φεβρουαρίου, στις 20:15, στον χώρο του (οδός Κουντουριώτη 31), με οικονομική ενίσχυση 2 ευρώ.

Η υπόθεση: Ο Αντουάν Ντουανέλ είναι 13 χρόνων και ζει στο Παρίσι με τους γονείς του. Η αδιαφορία των γονιών κι η αυταρχική συμπεριφορά των καθηγητών του στο σχολείο του προκαλούν μια τάση φυγής από το καταπιεστικό, σχολικό κι οικογενειακό περιβάλλον.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ

5 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Ημέρα Μνήμης
Εβραίων Μαρτύρων

ΕΚΔΗΛΩΣΗ για την Ημέρα Μνήμης Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος διοργανώνουν η Περιφέρεια Ηπείρου, ο Δήμος Ιωαννιτών, η Ισραηλιτική Κοινότητα Ιωαννίνων και το Ίδρυμα Γκανή τη Δευτέρα 5 Φεβρουαρίου, στις 20:00, στον πολιτιστικό πολυχώρο «Δημ. Χατζής».

Ομιλήτρια θα είναι η Ζανέτ Μπατίνου, διευθύντρια του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδας. Ο τίτλος της ομιλίας της: «Εβραϊκή κοινότητα Ιωαννίνων, από την καταστροφή στην αποκατάσταση». Στη συνέχεια θα προβληθεί το ντοκιμαντέρ «Το τραγούδι της ζωής» σε σκηνοθεσία Φώτη Λυκουρέση. Στο ντοκιμαντέρ καταγράφεται η ιστορία της Εβραϊκής Κοινότητας της Ζακύνθου.

ΘΕΑΤΡΟ

9, 10 ΚΑΙ 11 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

«Η μητέρα του σκύλου»

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ Σκηνή Ηπείρου «Σύνθεση» ανεβάζει στη σκηνή το μυθιστόρημα του Παύλου Μάτεσι «Η μητέρα του σκύλου» σε σκηνοθετική προσαρμογή και ερμηνεία της Ελευθερίας Πανταζή και σε σκηνοθεσία του Γιώργου Νάκου. Οι παραστάσεις πραγματοποιούνται κάθε Παρασκευή, Σάββατο και Κυριακή, στις 20:30, στο λόμπι του ξενοδοχείου «Ερμής» (Σίνα 2). Το εισιτήριο κοστίζει 9 ευρώ και το μειωμένο 7 ευρώ (άνεργοι, ΑμεΑ, φοιτητές, μαθητές, άνω των 65). Λόγω του περιορισμένου αριθμού θέσεων, είναι απαραίτητη η κράτηση. Τηλέφωνο κρατήσεων: 6947691698.

11 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

«Κυρά Βασιλική»

Η θεατρική παράσταση «Βασιλική Κονταξή-Κυρά Βασιλική» ανεβαίνει στο θέατρο «Κύκλος» (Αραβαντινού 14) στις 11 Φεβρουαρίου, στις 20:00.

Τη συγγραφή του έργου και τη σκηνοθεσία έχει κάνει η Γεωργία Καρλατήρα. Τον ρόλο ερμηνεύει η Σοφία Ζήση. Μουσική σύνθεση

ο Γιάννης Γαλίτης. Επιστημονικός συνεργάτης της παράστασης: Χρήστος Γ. Δήμιος - Ιστορικός Νεοτέρων Χρόνων, με ειδικευση στον 19ο αι. και ειδικότερα στην Ελληνική Επανάσταση του 1821, παιδαγωγός, λογοτέχνης, ποιητής. Τηλέφωνο κρατήσεων: 6979139705. Εισιτήριο: 10 ευρώ, 8 ευρώ το μειωμένο.

«Τα καινούργια ρούχα του βασιλιά»

ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ του Χανς Κρίστιαν Άντερσεν «Τα καινούργια ρούχα του βασιλιά» παρουσιάζουν οι «Αθεράπευτοι», σε σκηνοθεσία Δημήτρη Παππά, τις Κυριακές του Φεβρουαρίου και τις δύο πρώτες Κυριακές του Μαρτίου, στις 11:30, στο θέατρο της στοάς Σάρκα Ερμηνεύουν: Άγγελος Ντάφλος, Βαρβάρα Βαράκα & Εύη Τσαβουρέλου, Βάσω Παναγή & Μαρία Παπασαραφianού, Κατερίνα Παπλιάκου,

Σπύρος Σιούτας, Λευτέρης Βανούσης, Δημήτρης Παππάς. Μουσικοί επί σκηνής: Δημήτρης Παππάς (κιθάρα – τραγούδι), Άρης Σαπρίκης (ξυλόφωνο), Αγγελική Κουτσοθανάση (κρουστά). Γενική είσοδος: 8€. Οικογενειακά: 15€ (για δύο), 20€ (για τρεις), 25€ (για τέσσερις). Τηλ. επικοινωνίας και κράτησης θέσεων: 6981981067 ή 6981981058.

11 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

«Ο βασιλιάς με το δέντρο στην καρδιά»

Η ΟΜΑΔΑ Θεάτρου Μπαγαμπό-ντο παρουσιάζει την παράσταση «Ο Βασιλιάς με το Δέντρο στην Καρδιά» την Κυριακή 4 Φεβρουαρίου (και κάθε Κυριακή του Φεβρουαρίου), στις 11:30, στο θυμωμένο Πορτραίτο (Καποδιστρίου 20).

Πρόκειται για ένα ηπειρώτικο παραμύθι γεμάτο εικόνες και συμβολισμούς το οποίο θίγει ζητήματα όπως: η αγάπη, η συγκώρευση, η δύναμη του μαζι, η ματαιότητα της βίας, αλλά και την θεραπευτική λειτουργία της αφήγησης.

Η παράσταση διαρκεί 60 λεπτά (με μια έκπληξη για τα παιδιά στο τέλος). Διασκευή, Σκηνοθεσία, Ερμηνεία: Κίκα Ζαχαριάδου, Γιάννης Κοντός.

Τιμές εισιτηρίων: Κανονικό: 10 ευρώ, Μειωμένο: 8 ευρώ (Κάτω των 16 ετών, άνω των 65 ετών, ΑμεΑ, άνεργοι, φοιτητές και σπουδαστές), Οικογενειακά: 30 ευρώ (2 ενήλικες και 2 παιδιά). [Δεν διατίθεται τερματικό POS]. Απαραίτητες οι κρατήσεις στο 6947888501.

LIVE

6 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Move the Sun στη Brigada

ΟΙ MOVE THE SUN εμφανίζονται στην Brigada of Domonoi στις 6/2. Ανοίγει ο Κώστας Ζώνης με loops. Έναρξη στις 22.00, εισιτήριο 5 ευρώ.

9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

«Σκιαδαρέσες»
στον Πολυχώρο Αγορά

ΣΤΙΣ 9/2, στις 22.00, οι Σκιαδαρέσες παίζουν στον Πολυχώρο Αγορά, μαζί με τον Χάρη Παρασκευά. Εισιτήρια 12 ευρώ.

10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

Rockin' Rebel
ξανά στο Πορτραίτο

ΟΙ ROCKIN' REBEL παίζουν στο θυμωμένο Πορτραίτο. Εισιτήριο 5 ευρώ, τηλ. 2651068550.

Ακρίβεια, καταστροφές και πολιτικές λιγοστεύουν τους παραγωγούς

[ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΑΝΤΙΚΟΥ]

Εδώ και μερικές μέρες οι αγρότες είναι και πάλι στους δρόμους. Όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη.

Το θέμα είναι εξαιρετικά επίκαιρο και στην ήπειρο. Στις συνεδριάσεις της επόμενης εβδομάδας, το συζητούν Δήμοι και Περιφέρειες Ηπείρου.

Το κόστος παραγωγής, το οποίο κυριολεκτικά εκτοξεύτηκε το 2023 και συνεχίζει να είναι στα ύψη, χωρίς οι κυβερνήσεις να μπορούν (ή έστω, να δείχνουν πολιτική πυγμή να το ελέγξουν), οδηγεί συνεχώς τους παραγωγούς στην έξοδο από το επάγγελμα.

Είναι ενδεικτική η τάση των τελευταίων τεσσάρων ετών στην ήπειρο: Οι κτηνοτρόφοι έχουν μειωθεί έως και 21%, συνεχίζοντας την κατιούσα τάση από το μνημόνιο και μετά.

Δεν είναι μόνο οι γενικότεροι κοινωνικοί δείκτες που συμβάλλουν σε αυτό όμως, όπως για παράδειγμα η «αποχώρηση» από το οικογενειακό επάγγελμα ή η προ-τίμηση σε άλλες δραστηριότητες, πιο επικερδείς (κοτόπουλα, τουρισμός, εστίαση κ.ο.κ.).

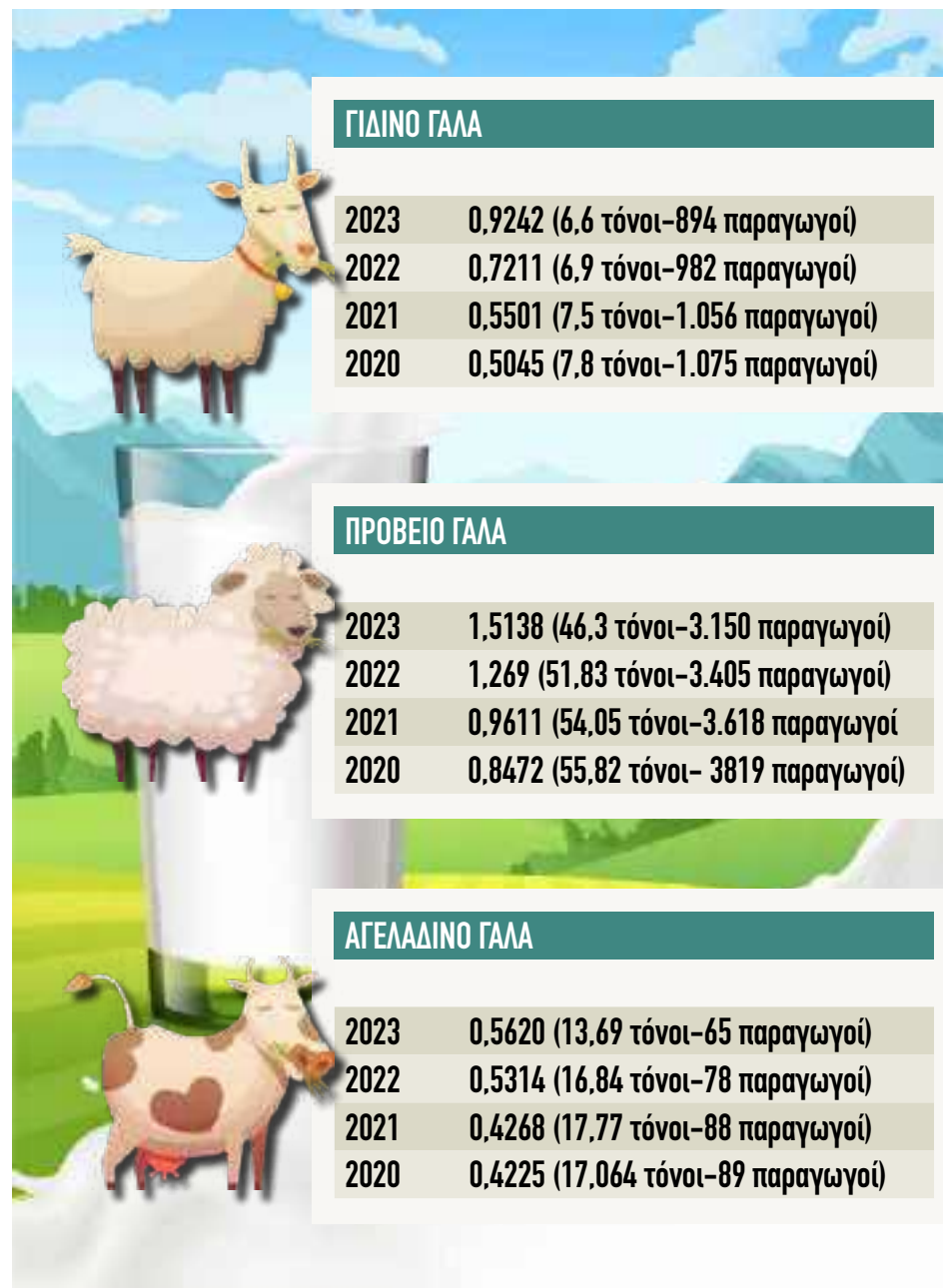
Ακόμα και νέοι άνθρωποι που μπήκαν στη «δουλειά του πατέρα» με επιδοτήσεις κ.λπ. από πολύ νωρίς δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν τις μέτριες έως κακές τιμές, στις οποίες δίνουν τα προϊόντα τους, αλλά και τις προβλέψεις της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής που γενικώς, προσπαθούν να πραγματοποιήσουν τη μεγάλη και συγκεντρωτική παραγωγή, περιορίζοντας ευνοϊκές ρυθμίσεις όπως οι απαλλαγές στα καύσιμα, οι επιδοτήσεις κ.α.

Στο μεταξύ, δεν είναι απλά ότι οι τιμές είναι χαμηλές ή μέτριες. Το βασικό χαρακτηριστικό είναι ότι δεν επαρκούν.

Τα στοιχεία του ΕΛΓΟ για το παραδοθέν γάλα στην ήπειρο τα τελευταία 4 χρόνια, είναι ενδεικτικά (δες γράφημα).

Το 2008, οι συνολικές εκμεταλλεύσεις ήταν 1.178 και μόνο οι μικρές μονάδες (τότε η ΕΛΣΤΑΤ μετρούσε ξεχωριστά τη δυναμική 1-2 και 3-5 ζώων) ανέρχονταν σε 190 συνολικά.

Επίσης, όπως φαίνεται στα στοιχεία, οι παραγωγοί λιγοστεύουν κάθε χρόνο. Κοινώς, οι μέσες τιμές έχουν πάρει κάποια αύξηση, δυσανάλογα όμως με τις

τιμές στο ράφι, αλλά κυρίως με τις τιμές κόστους. Πρόσφατα, οι βιομηχανίες δείχνουν διάθεση για μείωση τιμών.

Ενώ δηλαδή η τιμή του παραγωγού μπορεί να έχει αυξηθεί κατά 20% σε μια τετραετία, το κόστος παραγωγής αυξήθηκε έως και 4 φορές, σε όλα τα πεδία:

Για παράδειγμα, ο σπόρος τριφυλλιού εκτοξεύτηκε μέσα σε λιγότερο από δύο χρόνια, από 2,70 έως 3,20 ευρώ το κιλό, στα 12 ευρώ φέτος. Η τεράστια καταστροφή στη Θεσσαλία επιτείνει την κρίση. Ταυτόχρονα, οι αγρότες επιβαρύνθηκαν με όλες τις γενικές αυξήσεις: ρεύμα και πετρέλαιο τριπλασίασαν το κόστος, χωρίς ουσιαστικά ποτέ να επανέλθουν σε ανεκτά ύψη-απλά δεν είναι πλέον σε παράλογα επίπεδα-.

Στα λιπάσματα, η Ελλάδα παρουσιάζει συμπτώματα... βρεφικού γάλακτος. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Euro tat, οι τιμές των λιπασμάτων αυξήθηκαν κατά 90% σε όλη την ΕΕ, το 2022, αλλά πέρυσι μειώθηκαν κατά 30%.

Όχι όμως στην Ελλάδα, όπου αυξήθηκαν κατά 6%.

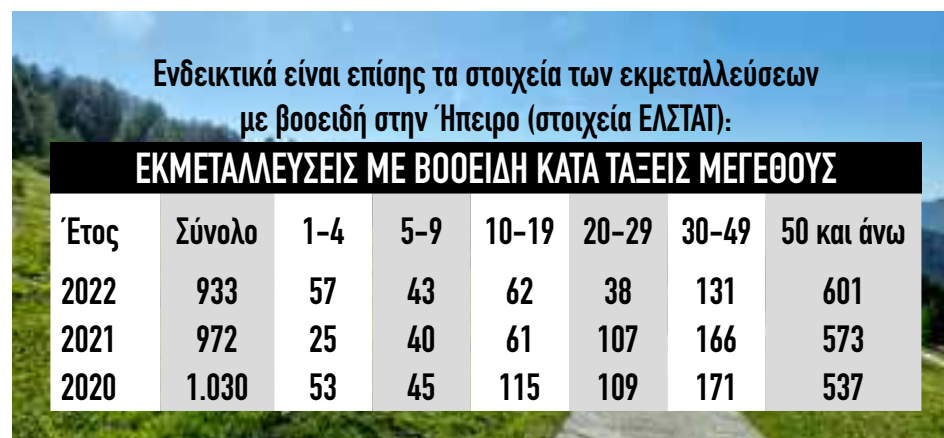
Προφανώς, το παλιρροϊκό κύμα ακρίβειας στην Ελλάδα έχει πολύ βαθύτερα αίτια από τον κυβερνητικό μονόλογο περί «εισαγόμενης ακρίβειας». Επίσης, η κυβέρνηση είτε αποτυγχάνει παταγωδώς να ελέγξει την ακρίβεια, είτε δεν επιθυμεί κιάλας...

Την ίδια ώρα, η τιμή του φρέσκου γάλακτος στην Ελλάδα αυξήθηκε 20% μόνο μέσα σε ένα χρόνο (Φεβρουάριος 2022-Ιανουάριος 2023).

Στο μεταξύ, οι προσπάθειες για έλεγχο των εισαγωγών γάλακτος που «βαφτίζεται» κατόπιν, δεν φαίνεται να μπορούν να καταστείλουν εντελώς το (παγιωμένο, όπως δείχνει) πρόβλημα, παρά τις σοραδικές επιτυχίες όπως οι πρόσφατες κατασχέσεις.

Κάπως έτσι διαμορφώνεται μια κατάσταση που οδηγεί όλο και περισσότερους παραγωγούς εκτός δουλειάς, τα περιστατικά «ελληνοποιημένου γάλακτος» να αυξάνονται και την απόγνωση, σε μια καμπή που μοιάζει περισσότερο με κοινωνική τομή, παρά με συνθησιμένη οικονομική κρίση, να μεγαλώνει.

...και όπως λένε οι αγρότες στις κινητοποιήσεις τους «χωρίς αγρότες δεν υπάρχει ούτε φαγητό, ούτε μέλλον»...

**Οι «25+1
ρετρό
ιστορίες»**

**ΚΑΙ
«Οι 'αποστάτες'
τα ρέντζελα
και οι δήμαρχοι»**

**Οι δύο
εκδόσεις
του Τύπου
Ιωαννίνων
και της
ΣΧΗΜΑ ΚΟΙΝΣΕΠ
στα βιβλιοπωλεία
των Ιωαννίνων**

Το Καπέσοβο, ένας προεστός και η Χάρτα του Ρήγα

[ΤΗΣ **ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΑΓΓΕΛΗ**]

Το Καπέσοβο είναι ένα από τα χωριά του Ζαγορίου. Ένα χωριό για την προέλευση της ονομασίας υπάρχουν διαστάμενες απόψεις.

Ο λόγιος του 19ου αιώνα Ιωάννης Λαμπρίδης εκτιμά ότι το όνομα του χωριού προέρχεται από σλάβικη λέξη που σημαίνει «κράμβη» (ένα είδος λάχανου).. Ο γλωσσολόγος Μαξ Βάσμερ, γνωστός για τη μελέτη του στα σλάβικα τοπωνύμια, αποδίδει την προέλευση σε σλάβικη λέξη που σημαίνει «περήφανος». Από την άλλη, ο καθηγητής Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Κώστας Οικονόμου δεν θεωρεί υποχρεωτική την αναζήτηση της αρχής κάθε σχηματισμού σε -οβο σε σλάβικες γλώσσες. Σύμφωνα με τη μελέτη του, το «Καπέσοβο» προέρχεται από το επώνυμο «Καπέσης».

Το Καπέσοβο αποτελεί τον τόπο καταγωγής πολλών επιφανών ανδρών, ιδίως του 19ου αιώνα. Ένας από αυτούς ήταν ο Αλέξης Νούτσος, προεστός του Ζαγορίου, που υπηρέτησε στην αυλή του Αλή πασά, ασκώντας ιδιαίτερη επιρροή. Πατέρας του ήταν ο Ιωαννούτσος

Καραμεσίνης, τραπεζίτης και έμπορος με δραστηριότητα στην Κωνσταντινούπολη, και ο οποίος βοήθησε τον Αλή πασά να καταλάβει το πασαλίκι των Ιωαννίνων.

Ο Αλέξης Νούτσος έγινε επίσης μία από τις ιδιαίτερες πολιτικές φυσιογνωμίες της επανάστασης του '21. Μυήθηκε στη Φιλική Εταιρεία το 1819 και προσπάθησε να δημιουργήσει μια ελληνοαλβανική συμμαχία εναντίον της Πύλης. Εκτελέστηκε το 1822 από τον Οδυσσέα Ανδρούτσο, τον οποίο προσπάθησε να συλλάβει.

Μια σημαντική παρακαταθήκη στο Καπέσοβο που άφησαν τα αδέλφια Πασχάλη, είναι το κτίριο της Πασχαλείου Σχολής, η οποία ιδρύθηκε το 1861.

Στο κτίριο αυτό υπάρχει ένα αντίτυπο της Χάρτας του Ρήγα. Τα δώδεκα φύλλα, διαστάσεων 85 επί 58,5 εκ., της Χάρτας του Καπεσόβου φέρουν ασπρόμαυρη εκτύπωση και είναι δεμένα με δερμάτινη στάχωση. Το πώς το αντίτυπο αυτό έφτασε στο Καπέσοβο, παραμένει άγνωστο. Κάθε άλλο παρά αποκλείεται πάντως να αποκτήθηκε όχι την περίοδο της εκτύπωσης (1797) αλλά αργότερα.

Μια σημαντική παρακαταθήκη που άφησαν τα αδέλφια Πασχάλη, είναι το κτίριο της Πασχαλείου Σχολής, η οποία ιδρύθηκε το 1861. Στο κτίριο αυτό υπάρχει ένα αντίτυπο της Χάρτας του Ρήγα.

ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ ΤΑΞΙΔΙΑ

Πόσο γαλλική είναι η Μασσαλία;

Ένα ταξίδι δεν είναι απλώς μια μετάβαση. Είναι γνωριμία με τόπους και ανθρώπους, είναι ιδέες, είναι εμπειρίες, είναι εικόνες και εντυπώσεις, είναι έμπνευση. Κάθε ταξίδι συνδέεται με μια πλούσια θεματολογία: από την τουριστική βιομηχανία μέχρι τις συγκοινωνίες, από τη γεωγραφία μέχρι την ιστορία, από τη λογοτεχνία μέχρι την τέχνη και από την οικονομική και κοινωνική οργάνωση μέχρι την οικολογία. Στο πλαίσιο συνεργασίας του με τον «Τύπο Ιωαννίνων», ο Γιάννης Παπαδημητρίου, δικηγόρος και ένας άνθρωπος

με μεγάλη διαδρομή στην πολιτική ζωή του τόπου και στα κινήματα, γράφει «για τα δικά μας ταξίδια», για περισσότερο ή λιγότερο γνωστούς προορισμούς, για τόπους που έχει επισκεφθεί ή σκοπεύει να επισκεφθεί. Και πάντα με την ιδιαίτερη αυτή ματιά του, που βάζει στο επίκεντρο τον ταξιδιώτη και όχι τον τουρίστα.

Προορισμός αυτής της εβδομάδας, η Μασσαλία της Γαλλίας.

Τypos-i

[Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ**]

Υπάρχουν πάντα αφορμές για να ασχοληθεί κανείς με τη μεσογειακή μητρόπολη του γαλλικού νότου των 820.000 ψυχών. Αρχίζοντας με την ίδρυσή της κατά τον 6ο π.χ. αιώνα από Έλληνες αποίκους, Φωκαείς της Ιωνίας μετά από την κατάληψη της πόλης τους από τους Πέρσες. Συνεχίζοντας με την ανάδειξή της ως κέντρου του παροικιακού ελληνισμού, που χρονολογείται από τους ναπολεόντειους πολέμους, όταν τα υπό οθωμανική σημαία ελληνικά καράβια είχαν το δικαίωμα να παρακάμπτουν τον αγγλικό ναυτικό αποκλεισμό και να εμπορεύονται με τη Μασσαλία, και συνεχίστηκε με την ανάδειξη πλούσιων οικογενειών εμπόρων και τραπεζιτών ενώ το ελληνικό προξενείο ιδρύθηκε το 1833. Και μη παραλείποντας τη λογοτεχνική σχέση των Ιωαννίνων μαζί της, μιας και στο πασίγνωστο μυθιστόρημα του Αλεξάνδρου Δουμά «Κόμης Μοντεχρήστος» ο βασιικός του πρωταγωνιστής Εντμόντ Νταντέ στα τελευταία κεφάλαια παντρεύεται την κόρη του Αλή Πασά, Χαϊντέ (Χάϊδω). Αυτός βέβαια δεν απέκτησε ποτέ κόρες αλλά στη μυθοπλασία όλα επιτρέπονται! Είναι αλήθεια ότι η πόλη μας, στα πλαίσια μιας γενικότερης δυσανεξίας προς την οθωμανική ακμή της, δεν έχει αξιοποιήσει αυτή τη λογοτεχνική παρακαταθήκη. Η αναζωπύρωση όμως της συζήτησης

για την ιδιωτικοποίηση των υπηρεσιών ύδρευσης μου θυμίζει τις συνθήκες της δικής μου γνωριμίας μαζί της, όταν το 2012 φιλοξένησε το 6ο Παγκόσμιο Φόρουμ Νερού. Στην επίσημη διοργάνωση, στην οποία συμμετείχαν κράτη, διεθνείς οργανισμοί και εταιρίες, τα κινήματα αντιπαρέβαλαν το Εναλλακτικό Φόρουμ με άξονες τη δικαιοσύνη και τη δημόσια διαχείριση στο νερό. Σε ένα από τα πάνελ ο σημερινός πρόεδρος του σωματίου των εργαζόμενων της ΕΥΑΘ Γιώργος Αρχοντόπουλος ολοκλήρωσε την εισήγησή του τραγουδώντας «τη Ρωμιούση μη την κλαις» μέσα σε μια θύελλα χειροκροτημάτων. Το νερό υπήρξε ανέκαθεν σημαντική υπόθεση για τη Μασσαλία, από την κύλικα, που κατά το μύθο προσέφερε η τοπική πριγκίπισσα Γύπτis στον αρχηγό των Φωκαέων Πρωτέα, επιλέγοντάς τον ως σύζυγο, μέχρι την εγκατάσταση του Παγκόσμιου Συμβουλίου Νερού στην εποχή μας. Το μόνιμο πρόβλημα της λειψυδρίας λύθηκε τον 19ο αιώνα με την κατασκευή ενός κολοσσιαίου για την εποχή του τεχνικού έργου, του μήκους 84 χιλιομέτρων καναλιού για τη μεταφορά πόσιμου νερού από τον ποταμό Ντυράνς. Αυτό έδωσε ώθηση και στη βιομηχανική ανάπτυξη της πόλης με την ίδρυση αλευροβιομηχανιών, καπνοβιομηχανιών και σαπυνοποιείων, που χάρη στην ανακάλυψη του υδραυλικού πιεστηρίου, του λεγόμενου «Μασσαλίας», ανέδειξαν το πρώτο brand name της πόλης, το σαπούνι πολυτελείας.

Ο «θρίαμβος του νερού» γιορτάστηκε το 1849 στο τέλος της διαδρομής του καναλιού, όπου χτίστηκε το ανάκτορο Λονσάν, αφιερώσει του δικτύου διανομής σε δεκάδες δημόσιες κρήνες. Το νεοκλασικό Λονσάν, που στεγάζει και δύο μουσεία, αποτελεί αλληγορία για τη δύναμη του Ντυράνς. Χωρίς να λείπει η διακόσμηση με δύο χέλια, τα μόνα που ζουν και σε γλυκό και σε αλμυρό νερό, ώστε να μη ξεχνιέται ο ρόλος της θάλασσας. Που αποδείχτηκε ακόμα πιο σημαντικός! Από το αρχαίο λιμάνι, στον κόλπο του Λακυδόνα, ανοίχτηκε τον 4ο π.Χ. αιώνα ο Πυθέας στον Ατλαντικό και έφτασε στη Βρετανία και την Ισλανδία ενώ ο Ευθυμένης στη Δυτική Αφρική. Το ίδιο λιμάνι γνώρισε μέρες μεγάλης ακμής όσο η Μεσόγειος βρισκόταν στο επίκεντρο των παγκόσμιων εμπορικών δρόμων, ρόλο που ανέκτησε με το άνοιγμα της διώρυγας του Σουέζ. Στα τέλη του 19ου αιώνα οι εγκαταστάσεις του μεταφέρθηκαν βορειότερα, όπως και τα μεγάλα ναυπηγεία στις αρχές του 20ου, όταν η πόλη κατέγραφε φρενήρεις ρυθμούς ανάπτυξης και δημογραφική έκρηξη. Κατά τον ιστορικό Εμίλ Τεμίμ, «Σταυροδρόμι, σκάλα και καταφύγιο είναι η μοίρα της Μασσαλίας». Αυτή προσδιόρισε και τη σύνθεση του πληθυσμού της: έμποροι, ναυτικοί, μετανάστες και πρόσφυγες. Για να περιοριστούμε στα προσφυγικά ρεύματα μόνο του 20ου αιώνα, το 1915 κατέφυγαν εδώ Αρμένιοι, το 1919 Ρώσοι

«λευκοί», το 1922 Έλληνες και Λεβαντίνοι, στο μεσοπόλεμο Ιταλοί και Ισπανοί αντιφασίστες και μεταπολεμικά, μετά από τη διάλυση της γαλλικής αποικιακής αυτοκρατορίας, μεγάλα κύματα όχι μόνο «μαυροπόδαρων», πρώην Γάλλων αποίκων, αλλά και Μαροκινών, Τυνησιών, Εβραίων και κυρίως Αλγερινών. Οι Αλγερινοί αποτελούν τη μεγαλύτερη από τις 30 εθνικές κοινότητες της πόλης με δεύτερη την προερχόμενη από τις Κομόρες στον Ινδικό ωκεανό.

Αν και η προσφυγομάνα πόλη έχει επιδείξει ισχυρή αφομοιωτική ικανότητα, που αντανακλάται στη λαϊκή της κουλτούρα, λ.χ. στο μαρσεγιέζικο χιπ-χοπ και ραπ με αλγερίνικα δάνεια, η κατάσταση δεν είναι πάντα ρόδινη. Η περιοχή υπήρξε κοιτίδα του ακροδεξιού Εθνικού Μετώπου και ο ρατσισμός, όπως και η εκμετάλλευση και οι άθλιες συνθήκες στέγασης των μεταναστών, σηματοδότησαν όχι λίγες μελανές στιγμές. Ειδικά τη δεκαετία του '90 της αποβιομηχανίσης, της ανεργίας και της πληθυσμιακής μείωσης. Πάντως στον 1ο γύρο των Προεδρικών εκλογών του 2022 προηγήθηκε ο αριστερός Μελανσόν.

Στις μαρσεγιέζικες παραδόσεις ανήκει οπωσδήποτε και το οργανωμένο έγκλημα, που αποτυπώθηκε στο σινεμά και γονιμοποίησε το αστυνομικό μυθιστόρημα. Το επόμενο κείμενο θα αφιερωθεί σ' αυτές τις λογοτεχνικές περγαμνές. Είναι αλήθεια ότι η διοργάνωση της πολιτιστικής πρωτεύουσας της Ευρώπης για το 2013, συνδυασμένη και με το πρόγραμμα αστικής ανάπλασης Γιουρομεντιτερανέ, έδωσε στη Μασσαλία την ευκαιρία να επανεφεύρει τον εαυτό της και όντως το τουριστικό ρεύμα έχει αυξηθεί. Ωστόσο η πόλη, η λιγότερο γαλλική της χώρας παραμένει απείθαρχη και απρόβλεπτη, όσο συναρπαστική και πολύχρωμη.

ΜΑΤΙΑ ΣΤΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

■ Την είσοδο του παλιού λιμανιού, που εξακολουθεί να κλέβει την παράσταση, προστατεύουν τα ανακαινισμένα αντικρουστά φρούρια των Αγίων Ιωάννη και Νικολάου. Το πρώτο προεκτείνεται με μια γέφυρα στο Μουσείο Ευρωπαϊκών και Μεσογειακών Πολιτισμών Musem, που αποτελεί κληρονομιά της «Μασσαλίας - Προβηγκίας 2013» και αφηγείται την ιστορία των λαών της Μεσογείου από την προϊστορία μέχρι τον 20ο αιώνα.

■ Στη βόρεια ακτή του λιμανιού, να δείτε το Δημαρχείο, πριν αρχίσετε να ανηφορίζετε τα στενοσόκακα της συνοικίας Πανιέ μέχρι το παλιό πτωχοκομείο Βιέιγ Σαριτέ. Στο τρίήμερο 22-24 Ιανουαρίου 1943 η Γκεστάπο και το συνεργαζόμενο καθεστώς του Βισύ ανατίναξαν 1.500 σπίτια στο Πανιέ για να εξαρθρωθούν

τα δίκτυα της αντίστασης και να συλλάβουν 30.000 Εβραίους για τα στρατόπεδα εξόντωσης.

■ Κάθετα στο λιμάνι και δίπλα στο Χρηματιστήριο με το άγαλμα του Πυθέα του Μασσαλιώτη ξεκινάει η ιστορική, πεζοδρομημένη πια, αρτηρία Κανεμπιέρ (κάνναβης), που οφείλει το όνομα στην παλιά παραγωγή καραβόσκονων από κάνναβη. Πιο πάνω διασταυρώνεται με τη λεωφόρο, που οδηγεί στον υπερυψωμένο σιδηροδρομικό σταθμό Σεν Σαρλ και ονομάζεται Αθηνών.

■ Ακόμα ένα χαρακτηριστικό τοπίο είναι η βασιλική Notre Νταμ ντε λα Γκαρντ (Παναγία φρουρός), η αποκαλούμενη «καλή μπτέρα», μια εκκλησία του 19ου αιώνα με βυζαντινοπρεπή ψηφιδωτά και τάματα ναυτικών. Βρίσκεται πάνω σ' ένα λόφο και προσφέρει μια εικόνα 360 μοιρών σε όλη την πόλη και τη θάλασσα με τα νησιά Φριούλ.

■ Το διασημότερο απ' αυτά είναι ασφαλώς το Ιφ με το κάστρο του, που χρησίμεψε ως φυλακή, πραγματική αλλά κυρίως λογοτεχνική, μιας και μπορείτε να ξεναγηθείτε και στο «κελλί» του Νταντέ. Προσεγγίζεται με φέρυ από το παλιό λιμάνι.

■ Προς το νότο ανοίγεται η παραλιακή λεωφόρος Κορνίς, που οδηγεί στις ασφυκτικά γεμάτες το καλοκαίρι πλαζ της πόλης. Πιο μέσα βρίσκεται η πολυκατοικία Ραντιέζ του Λε Κορμπυζιέ, που εγκαινιάστηκε το 1952 και είναι ορόσημο στην αρχιτεκτονική ιστορία ως καθετοποιημένο συγκρότημα.

Η μεσογειακή της κουζίνα έχει ως βάση το σκόρδο και μεγαλύτερη ατραξιόν τη μπουγιαμπέσα, φρέσκια ψαρόσουπα δηλαδή αλλά με πολλά είδη ψαριών και θαλασσινών. Το ποτό παστίς μοιάζει πολύ με το ούζο, που οφείλει το όνομά του στη Μασσαλία! Όταν ο θεσσαλικός Τίρναβος άρχισε να εξα-

γει κουκούλια μεταξύ σ' αυτή, τα κιβώτια έγραφαν «uso (χρήσης) Marseille» και σταδιακά ο όρος έγινε συνώνυμος της καλής ποιότητας. Οπότε στη συνέχεια επεκτάθηκε στην παραγωγή οινοπνευματωδών.

Η ακτογραμμή νοτιώς της πόλης λέγεται Λε Καλάνκ (= βραχώδεις όρμοι), σχηματίζεται από τη διείσδυση της θάλασσας στον ορεινό ασβεστολιθικό όγκο και προσφέρει ανεπανάληπτα τοπία, αποτελώντας δημοφιλή μαρσεγιέζικη εξόρμηση. Ακόμα μια καλή επιλογή, σε απόσταση μισής ώρας, είναι η ιστορική και όμορφη πανεπιστημιούπολη Αιξ-Αν-Προβάνς με το μονοπάτι του Σεζάν και την πρόσβαση στα μνημένα λιβάδια λεβάντας της Προβηγκίας.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ:

■ Καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου υπάρχουν πτήσεις της Volotea και της Aegean από την Αθήνα προς το αεροδρόμιο Marseille - Provence. Κατά τη θερινή περίοδο προστίθενται αυτές της Air France από Αθήνα και Κέρκυρα και της Ryanair από Κέρκυρα.

■ Από το αεροδρόμιο το τρένο θα χρειαστεί 20 λεπτά και το λεωφορείο 30 για τον σιδηροδρομικό σταθμό.

ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

«Οι εξόριστοι του Βυζαντίου»

**ΟΙ ΕΞΟΡΙΣΤΟΙ
ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ**
ΚΑΤΡΙΝ ΕΡΜΑΡΙ-ΒΙΕΪΓ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΜΑΝΩΛΗΣ ΠΙΜΠΛΗΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΣΤΕΡΕΩΜΑ

Τα χρόνια περνούν, τα λογοτεχνικά είδη μεταβάλλονται, αλλά το ιστορικό μυθιστόρημα (είδος που έχει επίσης αλλάξει εντυπωσιακά τις τελευταίες δεκαετίες) δεν χάνει ποτέ την ικανότητά του να προσελκύει αναγνώστες, ακόμα και να διευρύνει το κοινό του. Ίσως επειδή η Ιστορία αποτελεί έναν τρόπο για να καταλάβουμε καλύτερα την εποχή μας, πιθανόν εξαιτίας του ότι μπορούμε να ανακαλύπτουμε πίσω από καθιερωμένα πρόσωπα και καταξιωμένες περιόδους λεπτομέρειες και αναλογίες, οι οποίες βοηθούν να συνδέσουμε τον εαυτό μας με πολιτισμούς και νοοτροπίες που αλλιώς θα παρέμεναν πολύ μακριά μας.

Η μακραίωνη πορεία της βυζαντινής αυτοκρατορίας και ακόμα περισσότερο η πτώση του Βυζαντίου, προσφέρουν πλήθος αφορμές και τεράστιο υλικό για μυθιστορηματικές αφηγήσεις.

Στο βιβλίο της «Οι εξόριστοι του Βυζαντίου», που κυκλοφορεί σε μετάφραση Μανώλη Πιμπλή από το Στερέωμα, η Κατρίν Ερμαρί-Βιέιγ (Catherine Hermary-Vieille), η οποία έχει

διακριθεί στη Γαλλία για τα ιστορικά μυθιστορήματα και τις βιογραφικές της συνθέσεις, πιάνει την ιστορία της από την ημέρα της πτώσης της Κωνσταντινούπολης, στις 29 Μαΐου του 1453, όταν μέσα στον χαλασμό και την καταστροφή, δύο αδέρφια, ο Νικόλαος και ο Κωνσταντίνος Διώνης, καταφέρνουν να γλιτώσουν από το χέρι των κατακτητών και να καταφύγουν ο ένας στη Ρωσία και ο άλλος στις ακτές της Μεσογείου. Στην αρχή, βεβαίως, τίποτε δεν θα είναι εύκολο ή αυτονόητο. Πολλώ δε μάλλον που τα δύο αδέρφια προέρχονται από οικογένεια ξακουστών αγιογράφων και θα είναι πολύ δύσκολο να συνεχίσουν μια τέτοια πορεία στους νέους και παντελώς άγνωστους τόπους όπου θα εγκατασταθούν.

Και όντως ο οικογενειακός κλάδος της Μέσης Ανατολής (από Συρία και Βηρυτό μέχρι Αλεξάνδρεια και Κάιρο) θα καταπιαστεί με τις καλλιέργειες, με το λάδι, με το εμπόριο και με την παραγωγή μπαμπακιού. Ο ρωσικός κλάδος, πάλι, θα καταφέρει να μείνει στην επικράτεια της τέχνης με τους επιγόνους να σταδιοδρομούν λαμπρά στα σαλόνια των αριστοκρατών και στην τσαρική αυλή.

Η Βιέιγ θα παρακολουθήσει τις τύχες και τη διαδρομή της μοίρας των Διώνηδων επί πέντε συναπτούς αιώνες, με συνεχείς μετακινήσεις από τη Ρωσία προς τη Μέση Ανατολή και τανάπαλιν, και πάντοτε στο εσωτερικό του ίδιου ιστορικού χρόνου. Στη Μέση Ανατολή, οι γενιές που ακολουθούν τα δυο αδέρφια ως κατιόντες (άντρες και γυναίκες) θα φτάσουν με τα ταξίδια και με τις συναλλαγές τους στην Αγγλία, σωρεύοντας πλούτη και επιχειρήσεις. Μέχρι και την απόφαση του Νάσερ κατά τη δεκαετία του 1950 να διώξει από την Αίγυπτο το ξένο εμπόριο και το ξένο κεφάλαιο, προσπαθούν, και κατορθώνουν, να διατηρήσουν από τη μια πλευρά τη χριστιανική τους πίστη και από την άλλη την ικανότητά τους για συνεχή αστική άνοδο. Και ο κλάδος της Ρωσίας, ωστόσο, θα διαδώσει την τέχνη της αιογραφίας και θα στηρίξει το όνομα της οικογένειας μεταξύ των πολιτικών, κοινωνικών και ταξικών ελίτ της αυτοκρατορίας - μέχρι η αυτοκρατορία να μετατραπεί σε Σοβιετική Ένωση και οι Διώνηδες να καταλήξουν στο Παρίσι, σε παράλληλο χρόνο με τα αδέρφια τους της Μέσης Ανατολής (περίπου κοντά στον θάνατο του Στάλιν), όπου θα καταλήξουν και κάποιοι από τους Διώνηδες της Μεσογείου. Ο όρκος του Νικολάου και του Κωνσταντίνου Διώνη ότι κάποια ημέρα εντός του αχανούς χρόνου οι απόγονοί τους θα συναντηθούν παραμένει έτσι ανοιχτός, σαν ένα ιστορικό και οικογενειακό ανεκπλήρωτο που δεν θέλει να παραιτηθεί από τις προοπτικές του μέλλοντος. Θα μείνει ο αγώνας σειράς αιώνων για επιβίωση, αλλά και για τη διάσωση της οικογενειακής ταυτότητας.

ΑΠΕ-ΜΠΕ

ΕΝΑ ΑΛΜΠΟΥΜ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

Ο άνθρωπός μας

[ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΑΝΤΙΚΟΥ]

Το 1988, στις 2 Φεβρουαρίου συγκεκριμένα, ο Λέοναρντ Κοέν δεν χρειαζόταν ούτε συστάσεις, ούτε αφορμές, ούτε τίποτα.

Ήταν 54 χρονών και μπορούσε άνετα να βγάλει δίσκο, στο εξώφυλλο του οποίου θα έτρωγε σε φουλ στιλ, μια μπανάνα.

Το *I'm your man*, γιατί περί αυτού πρόκειται, κλείνει φέτος 36 χρονάκια ύπαρξης. Τότε όμως ήταν ουσιαστικά η μετάβαση του Κοέν σε νέα μονοπάτια, κάτι που ποτέ δεν φοβήθηκε, μέχρι τα τελευταία του, να κάνει. Είπαμε, δεν χρειαζόταν ούτε αφορμές, ούτε συστάσεις.

Το *I'm your man* όμως ήταν άλμπουμ-τομή και εμπορικά.

Για δύο χρόνια τα ραδιόφωνα θα έπαιζαν Κοέν, κάτι που δεν ήταν ακριβώς παράξενο, ούτε όμως και φουλ συνηθισμένο.

Ο δίσκος όμως έβγαλε έξι σινγκλ, τρία από τα οποία ήταν το ομώνυμο, το σκοτεινό *Everybody Knows* και φυσικά, το μέγκα σούπερ χιτ *First We Take Manhattan*.

Μιλώντας για το κομμάτι, ο Κοέν κάποτε είχε πει ότι « εντάξει, οι τρομοκράτες ανατινάζουν πού και πού κάποιο αεροπλάνο και σκοτώνουν μερικά παιδιά εδώ και εκεί. Οι δικοί μας τρομοκράτες όμως, ο Ιησούς, ο Φρόντ, ο Μαρξ, ο Άινσταϊν-ο κόσμος ακόμα σείεται». Ήταν μια παράφραση ενός ποιήματος του Ίρβινγκ Λέιτον, που χρησιμοποίησε ο Κοέν.

Το πρώτο σινγκλ όμως δεν ήταν κανένα από τα πολύ γνωστά κομμάτια του. Το *Take this Waltz* εμπεριέχει και την Τζέινιφερ Γουόρνς στα φωνητικά και ουσιαστικά, είναι μια μετάφραση του ποιήματος «*Pequeño vals vienés*», του Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα.

Ο Λόρκα, τον οποίο εκτέλεσαν οι φαλαγγίτες του Φράνκο στον ισπανικό εμφύλιο, ήταν από τους

αγαπημένους ποιητές του Κοέν.

Το καταπληκτικό με το *I'm Your Man*, είναι ότι το καλύτερο τραγούδι του δίσκου, δεν βγήκε ποτέ σε σινγκλ και απλά, είναι στο τέλος του: Το *Tower of Song* είναι ένα συνθ κομμάτι, όπου ο Κοέν τραγουδάει «*I was born like this, I had no choice/I was born with the gift of a golden voice*».

Είπαμε, ο τύπος δεν χρειαζόταν απολύτως καμία αφορμή ή σύσταση. Ήταν ένας από τους κορυφαίους.

Η δε Γουόρνς τότε ήταν στα πολύ πάνω της με το *Time of my Life*, είχε γνωρίσει τον Κοέν στα 22 της, σε ένα λόμπι ξενοδοχείου και έμελλε να γίνει μια από τις πιο στενές συνεργάτιδες του.

Πλην αυτής, στο άλμπουμ παίζουν μεγάλες μορφές σεσιονιστών: Ο Βίνι Κολαϊούτα που έχει παίξει με τον Φρανκ Ζάπα, μεταξύ άλλων, ο Σνίκι Πιτ των *Flying Buritto Brothers* και σχεδόν όποιου έχει παίξει μουσική δυτικά και ανατολικά του Πέκος, κ.α.

Μικρό στο δέμας, ωραίο πρόσωπο με ευγενικά χαρακτηριστικά, ξανθά μαλλιά και ανοιχτά χρώματα, «συγκρατημένος ανδρισμός» και μια σδιόρατη μελαγχολία. Με αυτά τα χαρακτηριστικά, ο Άλαν Λαντ θα διαγράψει μία σπουδαία πορεία στον αμερικάνικο κινηματογράφο και μάλιστα σε ταινίες όπως οι περιπέτειες, τα φιλμ νουάρ ή τα γουέστερν, που κατά βάση, ήθελαν για πρωταγωνιστές σκληρούς τύπους, με χαραγμένα πρόσωπα και ενίοτε έτοιμους να πλακωθούν για τα μάτια μιας μοιραίας γυναίκας. Όμως, η λαμπρή πορεία του, που θα τον φέρει ανάμεσα στους δέκα πιο εμπορικούς ηθοποιούς του Χόλιγουντ τις δεκαετίες του '40 και '50, θα είναι σύντομη, καθώς τα βασανισμένα παιδικά χρόνια και τα ψυχικά τραύματα από την αυτοκτονία της μητέρας του, τον ταλαιπώρησαν αφάνταστα, η υγεία του και κυρίως η ψυχική του υγεία, θα είναι ιδιαίτερα εύθραυστη και θα τον οδηγήσει, τελικά, στην αυτοκτονία. Ο Άλαν Λαντ, που είχε πρόβλημα και με το ύψος του, καθώς πολλοί απ' τους συμπρωταγωνιστές του -και το κυριότερο, συμπρωταγωνίστριές του- ήταν πολύ ψηλότεροι, θα καταφέρει να γίνει σταρ του νουάρ, αλλά παραδόξως και του γουέστερν, όπου κυριαρχούσαν οι «αθλητικοί παιδαράδες» Τζον Γουέιν, Ράντολφ Σκοτ, Γκάρνι Κούπερ, Γκρέκορι Πεκ και Τζόελ ΜακΚρέι. Άλλωστε, ο λόγος που έφτιαξε ένα υπέροχο κινηματογραφικό ζευγάρι με την περίφημη Βερόνικα Λέικ ήταν και το ύψος της, που δεν ξεπερνούσε το 1,5 μέτρο.

Αν και δεν κέρδισε ποτέ το Όσκαρ, ο Λαντ άφησε πίσω του ορισμένες υπέροχες ερμηνείες, χαρακτηρίστηκε ως ο πιο δημοφιλής αστέρας το 1953, κέρδισε τη Χρυσή Σφαίρα για το εξαιρετικό γουέστερν «Αρπάγες της Γης» («Shane»), ενώ δεν ήταν και λίγες οι κατακτήσεις του στο γυναικείο φύλο.

Με αφορμή τα 60 χρόνια από τον πρόωρο θάνατό του (29 Ιανουαρίου 1964) είναι μια ευκαιρία να θυμηθούμε τις καλύτερες στιγμές του στον κινηματογράφο, αλλά και όλα αυτά που τον βασάνιζαν στην ταραχώδη ζωή, που θα τον φέρουν και σε έναν ιδιότυπο συναγωνισμό δυστυχίας με την Βερόνικα Λέικ.

Ο Άλαν Γουέιμπριτζ Λαντ γεννήθηκε στο Χοτ Σπρινγκς του Αρκάνσας στις 3 Σεπτεμβρίου του 1913. Ο πατέρας του, λογιστής στο επάγγελμα, θα πεθάνει μπροστά στον τετράχρονο γιο του από καρδιακή προσβολή, ενώ η μητέρα του Ίνα, ήταν Αγγλίδα, ταπεινής καταγωγής, που είχε μεταναστεύσει στην Αμερική σε ηλικία 19 χρόνων. Ο νεαρός Άλαν, θα μεγαλώσει ορφανός σε ένα πολύ φτωχικό σπίτι, απ' το οποίο έλειπε και το καθημερινό φαγητό. Στον υποσιτισμό πιθανότατα οφείλεται και το μικρό του ανάστημα, το οποίο ήταν η αφορμή για να δεχθεί τα θλιβερά πειράγματα των συνομήλικών του, κάτι που θα τον επηρεάσει καθοριστικά.

Η μητέρα του θα ξαναπαντρευτεί το 1920 έναν ζωγράφο και διακοσμητή, τον Τζιμ Μπίβερς και θα μετακομίσουν, μαζί με τον μικρό Άλαν, στην Καλιφόρνια, αρχικά στην Πασαντίνα και λίγο μετά στο Χόλιγουντ, όπου ζούσαν με πενιχρά μέσα και το πιο συχνό φαγητό τους ήταν η πατατόσουπα.

Όταν ο Λαντ έγινε 14 χρόνων, άρχισε να δουλεύει σε μπακάλικο, ενώ τα πήγαινε περίφημα στον αθλητισμό και ιδίως στην κολύμβηση. Ο 16χρονος Λαντ στο Λύκειο θα έχει την πρώτη του επαφή με το θέατρο αν και θα συνεχίσει να τα καταφέρνει στις πισίνες και με πολύ προπόνηση ετοιμαζόταν για τους Ολυμπιακούς του Λος Άντζελες του 1932, μέχρι που θα τραυματιστεί σοβαρά. Μετά το σχολείο, ο Λαντ αποφάσισε να σταδιοδρομήσει στην υποκριτική, αλλά μέχρι να τα καταφέρει, θα κάνει διάφορες δουλειές, από ναυαγώσωστης μέχρι καντινιέρης.

ΨΑΧΝΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Με τα πολλά, ο Λαντ θα ενταχθεί στη σχολή υποκριτικής της Universal Pictures, με την οικονομική βοήθεια που έλαβε από έναν οικογενειακό φίλο, ενώ ταυτόχρονα δούλευε στα στούντιο της Warner ως μαραγκός. Ψάχνοντας κάθε ευκαιρία για να μπει στα κινηματογραφικά πλατό, εργάστηκε σκληρά για να βελτιώσει τη φωνή του. Οι ιδύνοντες των στούντιο τον απέρριπταν, κυρίως για τη σωματική του διάπλαση και τα ανοιχτά χρώματα που δεν πρόσφεραν φωτογένεια.

Ωστόσο, με τεράστια επιμονή, θα καταφέρει στα μέσα της δεκαετίας του '30 να πάρει ορισμένα ρολάκια, ενώ λίγα χρόνια μετά θα λάβει τους πρώτους σχετικά αξιόλογους ρόλους σε ταινίες, ενώ το 1941 θα ενσαρκώσει το ρόλο του ρεπόρτερ στον «Πολίτη Κέιν». Το 1942, θα κάνει τη σημαντικότερη μέχρι εκείνη τη στιγμή, εμφάνισή του, στην ταινία της RKO «Joan of Paris». Δύο μήνες μετά την κυκλοφορία της ταινίας, θα παντρευτεί την ατζέντισσά του Σου Κάρολ, που αποδείχθηκε

Μοναχικός καουμπόι

Οι ταινίες του, όπως τα γουέστερν «Whispering Smith» ή «Botany Bay», θα φιγουράρουν μόνιμα στο Top Ten, ενώ το 1953 θα έρθει η κορυφαία του στιγμή, με το γουέστερν «Αρπαγές της Γης» του Τζορτζ Σίβενς, ερμηνεύοντας έξοχα τον ρόλο ενός μυστηριώδους πιστολά, που θέλει να αφήσει πίσω του το παρελθόν. Θρυλική έχει μείνει η σκηνή του φινάλε με τον Λαντ να φεύγει μοναχός με το άλογο του στο ηλιοβασιλέμα και τον μικρό γιο της οικογένειας να κλαίει και να φωνάζει «Σέιν, γύρνα πίσω». Η ταινία θεωρείται και δικαίως ένα από τα καλύτερα και επιδραστικά γουέστερν. Το γουέστερν αυτό θα σηματοδοτήσει το αποκορύφωμα της καριέρας του, καθώς στη συνέχεια δεν βρήκε ρόλο αντάξιο του Σέιν, ενώ σύντομα θα αποχωρήσει από την Paramount, μετά από διαφωνίες, για να στήσει τη δική του εταιρεία παραγωγής, την Jaguar Productions, με την οποία θα γυρίσει τρεις καλές ταινίες στην Αγγλία. Προηγουμένως, είχε γυρίσει στην Ελλάδα, κάνοντας διάσημη την Ύδρα, την ταινία «Το Παιδί και το Δελφίνι», έχοντας δίπλα του την απαστράπτουσα Σοφία Λόρεν.

μία σημαντική κίνηση για την εξέλιξή του. Η Κάρολ, θα φέρει τον Λαντ στην Paramount, που θα του προτείνει άμεσα ουσιαστικούς ρόλους, τους οποίους θα αξιοποιήσει στο έπακρο ο ανερχόμενος ηθοποιός.

Ο ρόλος που θα τον καταστήσει πρωταγωνιστή πρώτης σειράς, θα είναι στο φιλμ νουάρ του Φρανκ Τατλ «Δολοφόνος για Μίσθωση» (1942), έχοντας για πρώτη φορά ως συμπρωταγωνίστρια τη Βερόνικα Λέικ. Η χημεία μεταξύ των δυο πρωταγωνιστών ήταν απίστευτα ελκυστική στο κοινό και οι δυο τους θα συνεχίσουν την επιτυχία τους σε ακόμη έξι ταινίες. Ήταν η αρχή μιας χρυσής περιόδου για τον Λαντ, αφού αμέσως μετά θα γυρίσει το κλασικό νουάρ «The Glass Key», με την ξανθιά καλλονή.

Παρά ταύτα, ο Λαντ θα διακόψει την καριέρα του, όταν η Αμερική μπήκε στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, για να περάσει το μεγαλύτερο μέρος του 1943 στην Πολεμική Αεροπορία του Στρατού.

ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΧΟΛΙΓΟΥΝΤ

Ο Λαντ, θα επιστρέψει στα κινηματογραφικά πλατό, με ιδιαίτερη όρεξη και θα συνεχίσει να ανεβαίνει τα σκαλιά της καθιέρωσης, για να καταστεί ένας από τους κορυφαίους άντρες του Χόλιγουντ. Μόνο το 1946 θα παίξει σε τρεις πολύ επιτυχημένες ταινίες, παραδίδοντας αξιόπρόσεκτες ερμηνείες. Ανάμεσά τους και το διάσημο πλέον φιλμ νουάρ «Η Γαλάζια Ντάλια», με την Βερόνικα Λέικ δίπλα του.

Μια ζωή τραύματα και δυστυχίες Η φουρτουνιασμένη ζωή του Άλαν Λαντ δεν είχε μόνο φτώχεια και τον απρόσμενο θάνατο του πατέρα του. Σε ηλικία πέντε ετών μαζί με έναν φίλο του θα κάψουν κατά λάθος το διαμέρισμα της οικογένειας, παίζοντας με τα σπέρτα, ενώ καθοριστικό ρόλο στην ταραγμένη ψυχική του υγεία, θα διαδραματίσει και η αυτοκτονία της αλκοολικής μητέρας του το 1938. Θα παντρευτεί δυο φορές, την Μάτζορι Τζέ-

ιν Χάρολντ το 1936 και την Σου Κάρολ το 1942, με την οποία θα αποκτήσουν μια κόρη και έναν γιο, τον Άλαν Λαντ Τζούνιορ, έναν σημαντικό κινηματογραφικό παραγωγό, που άφησε πίσω του σπουδαίες ταινίες και ανέδειξε θαυμάσιους ηθοποιούς και σκηνοθέτες. Επίσης, είχε και πολλά ατυχήματα και αρκετές σοβαρές ασθένειες, που θα επιταχύνουν τη μελαγχολία του. Υπέφερε από αϋπνίες, έβρισκε παρηγοριά σε τεράστιες ποσότητες ποτού και ηρεμιστικών, ενώ το Νοέμβριο του 1962 έκανε μία ανεπιτυχή απόπειρα αυτοκτονίας με όπλο.

Τελικά, θα καταφέρει να δώσει τέλος στη βασανισμένη του ζωή, όταν θα βρεθεί νεκρός στις 29 Ιανουαρίου του 1964 στο σπίτι του, στο Παλμ Σπρινγκς της Καλιφόρνιας, από υπερβολική δόση ηρεμιστικών χαπιών και μεγάλη ποσότητα αλκοόλ. Ο θάνατός του θα χαρακτηριστεί τότε ατύχημα. Το Χόλιγουντ είχε παρέμβει ακόμη μία φορά στην αλλοίωση της πραγματικότητας...

«We Are The World» το ντοκιμαντέρ

Tο ντοκιμαντέρ του Netflix *The Greatest Night In Pop* που κυκλοφόρησε τη Δευτέρα 29 Ιανουαρίου, μετά την πρεμιέρα του στο Φεστιβάλ Κινηματογράφου Sundance, κάνει μια αναδρομή σε εκείνο το αξέχαστο γεγονός, με τον τραγουδιστή Lionel Richie ως εκτελεστικό παραγωγό και αφηγητή. Ο Βιετναμέζος-Αμερικανός σκηνοθέτης Bao Nguyen είχε το προνόμιο να έχει υλικό από σχεδόν ολόκληρη τη διαδικασία ηχογράφησης. Στο ντοκιμαντέρ εμφανίζονται επίσης μερικοί από τους αστέρες της βραδιάς να εκθέτουν τις αναμνήσεις τους σε συνεντεύξεις που ηχογραφήθηκαν πρόσφατα στα στούντιο της A&M στο Λος Άντζελες, όπου έγινε η ηχογράφηση του 1985.

Το πρώτο πράγμα που πρέπει να θυμόμαστε είναι ότι η ηχογράφηση ήταν εμπνευσμένη από τον προκάτοχό της, το φιλανθρωπικό single *Do They Know It's Christmas?* Έργο του Bob Geldof, το single αυτό συγκέντρωσε ένα άλλο λαμπερό καστ αστέρων από τον βρετανικό και ιρλανδικό κόσμο της ποπ για να συγκεντρώσει χρήματα για τα θύματα του λιμού στην Αιθιοπία που έκανε πρωτοσέλιδα εκείνη την εποχή.

Με την ονομασία *Band Aid*, συμμετείχαν μεγάλα ονόματα όπως οι Bono, Sting, George Michael, Boy George, Paul Weller, Phil Collins και μέλη των συγκροτημάτων Duran Duran και Spandau Ballet, και κατέκτησε τα Χριστούγεννα του 1984 και έγινε το single με τις περισσότερες πωλήσεις όλων των εποχών στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Ήταν ο μουσικός και ηθοποιός Harry Belafonte, γνωστός για τον ακτιβισμό του για τα πολιτικά δικαιώματα, που επισήμανε την εξής ασυμφωνία: πώς γίνεται ένα μάτσο λευκοί να οργανώθηκαν για να βοηθήσουν μια περιοχή της Αφρικής και οι Αφροαμερικανοί ομόλογοί τους στις ΗΠΑ όχι; Ο Belafonte επικοινωνήσε τότε με τον Ken Kragen, τότε έναν από τους πιο ισχυρούς άνδρες της αμερικανικής δισκογραφικής βιομηχανίας, και με μια έλλειψη πολιτικής ορθότητας χαρακτηριστική της δεκαετίας του 1980, είπε «Αν οι Εβραίοι λιμοκτονούσαν στο Ισραήλ, οι Αμερικανοί Εβραίοι θα είχαν ήδη συγκεντρώσει εκατομμύρια δολάρια».

Το πρώτο βήμα ήταν η συμμετοχή των σημαντικότερων αφροαμερικανών μουσικών της εποχής: Michael Jackson, Stevie Wonder και Lionel Richie, καθώς και ο Quincy Jones, ο παραγωγός-σταρ που είχε κάνει το *Thriller* το άλμπουμ με τις μεγαλύτερες πωλήσεις στην ιστορία.

Το ντοκιμαντέρ δείχνει ένα απόσπασμα από την αρχική διαδικασία σύνθεσης με τη συμμετοχή του Michael Jackson, του Lionel

Richie και του Quincy Jones. Προφανώς, δεν μπόρεσαν να επικοινωνήσουν με τον Stevie Wonder, καθώς δεν υπήρχαν email ή κινητά τηλέφωνα το 1985, αλλά εμφανίστηκε ούτως ή άλλως στο στούντιο. Μια από τις ενδιαφέρουσες αποκαλύψεις του ντοκιμαντέρ είναι το γεγονός ότι ο Jackson δεν ήξερε να διαβάσει μουσική και εξηκούσε όλες τις μουσικές του ιδέες σιγοτραγουδώντας.

Το τελικό αποτέλεσμα ήταν ουσιαστικά δημιούργημα του Jackson και το πρώτο demo ηχογραφήθηκε με τη βοήθεια αρκετών session μουσικών, παρέχοντας ένα πρότυπο για την τελική ηχογράφηση, η οποία θα υπογραφόταν από την USA For Africa, το όνομα τόσο της οργάνωσης που δημιουργήθηκε για την περίπτωση όσο και του συγκροτήματος που θα την ερμήνευε.

Μόλις ο Kragen, ο Jones και η παρέα του απύθηναν την πρόσκληση για συνεργάτες, άρχισαν να καταφθάνουν τα ονόματα: Ray Charles, Tina Turner, Diana Ross, Smokey Robinson, για να αναφέρουμε μόνο μερικούς. Αυτός όμως που άλλαξε την πορεία των γεγονότων ήταν ο Bruce Springsteen, ακολουθούμενος από τον Bob Dylan και τον Paul Simon. Διαπιστώθηκε ότι το εγχείρημα θα μπορούσε να είναι πιο φιλόδοξο απ' ό,τι

είχε αρχικά σκεφτεί, εμπλέκοντας μαύρους και λευκούς αστέρες από τον κόσμο της σόουλ, της ποπ αλλά και της ροκ. Η συμμετοχικότητα θα καθιστούσε το εγχείρημα πιο ισχυρό. Η ιδέα ήταν να βρεθούν όλοι οι καλλιτέχνες μαζί στο ίδιο στούντιο - πράγμα διόλου ευκαταφρόνητο, δεδομένου ότι οι διοργανωτές είχαν να αντιμετωπίσουν μερικά από τα πιο απαιτητικά προγράμματα στη βιομηχανία του θεάματος. Τελικά, αποφασίστηκε να συγκεντρωθούν οι συνεργάτες τη νύχτα των American Music Awards (AMA) στο Λος Άντζελες, καθώς τα βραβεία φιλοξενούνταν από τον Richie και πολλοί εμπλεκόμενοι θα ήταν εκεί.

Η ιδέα ότι η ποπ θα μπορούσε να διασφαλίζει την παγκόσμια συνείδηση θα πήγαινε από το ένα σημείο στο άλλο, πρώτα με τη μακροσκοπική συναυλία *Live Aid* του 1985 και στη συνέχεια με τα άλμπουμ αλληλεγγύης και τα φεστιβάλ που ξεφύτρωναν σαν μανιτάρια τα επόμενα χρόνια, μερικά από τα οποία αποδείχθηκαν καλύτερα από άλλα. Όμως, σήμερα, το *We Are The World* παραμένει ανάμεσα στα 10 καλύτερα σε πωλήσεις singles όλων των εποχών, ενώ ο ιστότοπος USA For Africa εξακολουθεί να είναι ενεργός και να συγκεντρώνει χρήματα.

Το τελικό αποτέλεσμα ήταν ουσιαστικά δημιούργημα του Jackson και το demo ηχογραφήθηκε με τη βοήθεια αρκετών session μουσικών, παρέχοντας ένα πρότυπο για την τελική ηχογράφηση, η οποία θα υπογραφόταν από την USA For Africa

